

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ім. І.Ф.КУРАСА

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№6 (561)

листопад–грудень 2021

Головний науковий редактор:

академік НАН України *ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ*

Редколегія:

Геннадій Боряк (заступник головного наукового редактора), *Владислав Верстюк*, *Степан Віднянський*, *Віктор Горобець*, *Олександр Гуржій*, *Андреа Граціози* (Неаполь, Італія), *Віктор Даниленко*, *Олександр Донік* (заступник головного наукового редактора, відповідальний за випуск), *Роман Дрозд* (Слупськ, Польща), *Станіслав Кульчицький*, *Олександр Лисенко*, *Володимир Литвин*, *Іван Патриляк*, *Руслан Пиріг*, *Сергій Плохій* (Кембридж, МА, США), *Олег Рафальський*, *Олександр Реєнт* (заступник головного наукового редактора), *Володимир Ричка*, *Олександр Рубльов*, *Петро Сас*, *Франк Сисин* (Торонто, Канада), *Валерій Солдатенко*, *Ігор Соляр*, *Тетяна Таїрова-Яковлева* (Санкт-Петербург, Російська Федерація), *Володимир Троцинський*, *Олександр Удод*, *Юрій Шаповал*, *Олексій Яс*

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту історії України
НАН України, протокол №11 від 18.11.2021 р.

«Український історичний журнал» включено до Переліку наукових фахових видань України,
категорія «А» (наказ МОН України від 17.03.2020 р. №409)

Відповідальний секретар:

В'ячеслав Григор'єв

Редактори:

В'ячеслав Григор'єв
Ольга Донік

Макет і верстка:

Аліна Михайлова-Зінченко

Електронна версія:

🌐 uhj.history.org.ua/uk
🌐 history.org.ua/uk

«УДЖ» індексується в міжнародних науко-
метричних базах даних: EBSCO, ESCI (Web of
Science Core Collection), Google Scholar, Slavic
Humanities Index

Формат 70x100/16. Гарн. EB Garamond
Папір офсет. №1. Друк офсет. Ум. друк. арк. 19,5. Обл.-вид.арк.21
Тираж 300 прим. Зам. №476. Підписано до друку 23.12.2021 р.
Свідчення про державну реєстрацію друкованого
засобу масової інформації серія КВ №24263-14103ПП
видане Міністерством юстиції України 27.12.2019 р.

Віддруковано з оригінал-макета у ТОВ «ДІА»
Свідчення ДК №1149 від 12.12.2002 р.
Адреса: вул. Васильківська, 45, оф.400
м. Київ, Україна, 03022
Тел./факс: +380 (44) 257-16-15
E-mail: dia_1997@ukr.net

UKRAINIAN HISTORICAL JOURNAL

Institute of History of Ukraine, I.F.Kuras Institute of Political and Ethno-National Research. Founded in 1957.
Published 6 times a year. Editor-in-chief Valerii Smolii. Address of the editorial office: 4, M.Hrushevskoho, office 501,
Kyiv, Ukraine, 01001. Tel. +380 (44) 278-52-34, fax +380 (44) 279-63-62, e-mail: uhj@history.org.ua

Адреса редакції: вул. М. Грушевського, 4, офіс 501, Київ, Україна, 01001
Тел. +380 (44) 278-52-34, факс +380 (44) 279-63-62, e-mail: uhj@history.org.ua

Науковий журнал. Заснований 1957 р. Виходить 6 разів на рік. © Редакція «УДЖ»

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ

- Ричка В. (Київ).** Меморандум Ярослава Осмомисла (Про походження ранніх галицьких звісток Київського літопису XII ст.) 4
- Таїрова-Яковлева Т. (Санкт-Петербург, Російська Федерація).** Невідома перемога: перший значний епізод у кар'єрі І.Богуна 21
- Милько В. (Київ).** Модернізація системи освіти в Україні у другій половині 1860–1870-х рр. (на прикладі навчальних округів) 29
- Автушенко І. (Київ), Стоян Т. (Київ).** Репресії проти військовослужбовців в УСРР–УРСР у 1920–1930-х рр.: особливості та наслідки 44
- Генєга Р. (Львів), Панчук І. (Рівне).** «Сільське в міському»: аграрний сектор Львова та його внесок у повоєнну економіку міста 58
- Куделя-Свьонтек В. (Краків, Польща).** Комеморація Голодомору православними українцями США в період «холодної війни» 73
- Березовенко А. (Київ).** Православ'я як чинник політичної мобілізації суспільного буття України та Болгарії: історичні паралелі й сучасні тенденції 89
- Levchenko L. (Kyiv).** Greek Churches in the Southern Ukraine in the Making (the Late Eighteenth – the First Half of the Nineteenth Century) 102

МЕТОДОЛОГІЯ. ІСТОРИОГРАФІЯ. ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО

- Вашук Д. (Київ), Старенький І. (Кам'янець-Подільський).** Важливі аспекти матеріальної культури міст Поділля та Волині у другій половині XIV – першій половині XV ст. (за даними археологічних досліджень) 116
- Шевченко В. (Київ), Коцур А. (Київ).** Велика війна 1914–1918 рр. у спогадах рядових учасників та очевидців: український контекст 135
- Перкун В. (Київ).** Допоміжні історичні дисципліни: підсумки та перспективи студій (*закінчення*) 150

ДИСКУСІЇ

Міжнародна наукова конференція «Пам'ять Бабиного Яру і Голокосту: наукові та суспільно-політичні виміри» (до 80-х роковин початку розстрілів у Бабиному Яру) (уклали: *О.Лисенко, Київ; В.Нахманович, Київ; Т.Пастушенко, Київ*)..... 165

РЕЦЕНЗІЇ й ОГЛЯДИ

Таранец С. Старообрядчество в Российской империи (конец XVII – начало XX вв.): традиционная культура и повседневная жизнь старообрядцев. – Т.3 (*Г.Сакамото, Тенрі, Японія*) 200

Реєнт О. Соціально-економічні та політичні трансформації в Україні (кінець XVIII – перші десятиліття XX ст.). – Кн.1–2 (*О.Удод, Київ*) 207

Смирнов А. Між хрестом, свастикою і червоною зіркою: українське православ'я в роки Другої світової війни (*О.Лисенко, Київ*) 213

Попова Т. Петр Михайлович Бицилли: портрет в манері «сфумато» (*О.Ясв, Київ*) 219

ХРОНІКА

Гордієнко Д. (Київ). I Міжнародна наукова конференція «Україна в світі: Польща і її сусіди в європейському житті України доби середньовіччя» 224

ЮВІЛЕЇ

Реєнт О. (Київ), Телячий Ю. (Київ), Філінюк А. (Кам'янець-Подільський). До 70-річчя доктора історичних наук, професора О.Завальнюка 227

Надходження до бібліотеки Інституту історії України НАНУ 234

Алфавітний покажчик матеріалів, надрукованих у журналі у 2021 р. 236

CONTENTS

HISTORICAL ARTICLES

Rychka V. (Kyiv). Memorandum of Yaroslav Osmomysl (About the Origin of the Early Halych Notes of the <i>Kyiv Chronicle</i> of the Twelfth Century)	4
Tairova-Yakovleva T. (St. Petersburg, Russian Federation). Unknown Victory: the First Significant Episode in the I.Bohun's Career.....	21
Mylko V. (Kyiv). Modernization of the Education System in Ukraine in the Second Half of the 1860s and 1870s (On the Example of Educational Districts)	29
Avtushenko I. (Kyiv), Stoian T. (Kyiv). Repressions Against Servicemen in Ukrainian SSR in the 1920s – 1930s: Features and Consequences	44
Heneha R. (Lviv), Panchuk I. (Rivne). “Rural in the City”: Lviv’s Agricultural Sector and Its Contribution to the City’s Postwar Economy	58
Kudela-Świątek W. (Kraków, Poland). Commemoration of the Holodomor by Orthodox Ukrainians of the USA During the Cold War	73
Berezovenko A. (Kyiv). Orthodoxy as a Factor of Political Mobilization of Social Existence of Ukraine and Bulgaria: Historical Parallels and Current Trends	89
Levchenko L. (Kyiv). Greek Churches in the Southern Ukraine in the Making (the Late Eighteenth – the First Half of the Nineteenth Century)	102

METHODOLOGY. HISTORIOGRAPHY. SOURCES

Vashchuk D. (Kyiv), Starenkyi I. (Kamianets-Podilskyi). Important Aspects of Material Culture in the Towns of Podillia and Volyn in the Second Half of the Fourteenth – First Half of the Fifteenth Century (According to Archeological Research)	116
Shevchenko V (Kyiv), Kotsur A. (Kyiv). The Great War of 1914–1918 in the Memoirs of Ordinary Participants and Eyewitnesses: the Ukrainian Context	135
Perkun V. (Kyiv). Auxiliary Historical Disciplines: Results and Perspectives of Studies (<i>end of article</i>).....	150

DISCUSSIONS

International Scientific Conference “Memory of Babyn Yar and the Holocaust: Scientific, Social and Political Dimensions” (Commemorating the 80th Anniversary of the Start of Murder in Babyn Yar) (O.Lysenko, Kyiv; V.Nakhmanovych, Kyiv; T.Pastushenko, Kyiv, Comps.)	165
---	-----

BOOK REVIEWS and SURVEYS

Taranets S. Old Believers in the Russian Empire (Late Seventeenth – Early Twentieth Centuries): Traditional Culture and Daily Life of the Old Believers. – Vol.3 (H.Sakamoto, Tenri, Japan)	200
Reient O. Socio-Economic and Political Transformations in Ukraine (End of the Eighteenth – First Decades of the Twentieth Centuries). – Parts 1–2 (O.Udod, Kyiv)	207
Smyrnov A. Between the Cross, the Swastika and the Red Star: Ukrainian Orthodoxy During the World War II (O.Lysenko, Kyiv)	213
Popova T. Pyotr Mikhailovich Bitsilli: Portrait in the Style of “Sfumato” (O.Yas, Kyiv)	219

CHRONICLES

Hordiienko D. (Kyiv). 1 st International Scientific Conference “Ukraine in the World: Poland and Its Neighbors in the European Life of Ukraine in the Middle Ages”	224
--	-----

ANNIVERSARIES

Reient O. (Kyiv), Teliachyi Yu. (Kyiv), Filiniuk A. (Kamianets-Podilskyi). To the 70 th Anniversary of Doctor of Historical Sciences, Professor O.Zavalniuk	227
---	-----

Publications Received by the Library of Institute of History of Ukraine NAS of Ukraine	234
Alphabetic Index of Materials Published in the Journal in 2021	236